

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ МИНИСТАРСТВА ЗА НАУКУ, ТЕХНОЛОГИЈУ И РАЗВОЈ У 2003. ГОДИНИ

I УВОДНИ ДЕО

Делокруг надлежности Министарства за науку, технологију и развој (у даљем тексту: Министарство), утврђен је Законом о министарствима ("Службени гласник РС", број 35/2003 и 47/03 године). Сагласно наведеном закону, "Министарство за науку, технологију и развој обавља послове државне управе који се односе на:

- систем, развој и унапређење научноистраживачке делатности у функцији научног, технолошког и привредног развоја;
- утврђивање и реализацију политике и стратегије научног и технолошког развоја;
- утврђивање и реализацију програма научних, технолошких и развојних истраживања;
- усавршавање кадрова за научноистраживачки рад;
- утврђивање и реализацију иновационе политике;
- подстицање технопредузетништва, трансфера знања и технологија у привреду;
- развој и унапређење иновационог система у Републици Србији;
- развој функционисања система научно-технолошких информација и програма развоја научно-технолошке и информационе инфраструктуре;
- утврђивање политике и стратегије изградње информационог друштва;
- припрему закона, других прописа, стандарда и мера у области електронског пословања, примену информатике и интернета;
- пружање информационих услуга;
- развој и унапређење академске рачунарске мреже;
- координацију у изради стратешко-развојних докумената на нивоу Републике Србије;
- истраживање у области нуклеарне енергије;
- сигурност нуклеарних објеката, производњу и одлагање радиоактивног материјала, осим у нуклеарним постројенима;
- као и друге послове одређене законом."

У саставу Министарства за науку, технологију и развој, сагласно Закону о министарствима ("Службени гласник РС", број 27/2002) налазио се и Завод за

информатику и Интернет, који је обављао послове државне управе и стручне послове који се односе на: унапређење и развој информационог система државних органа, локалне самоуправе и јавних служби; примену и коришћење Интернета у раду државних органа, локалне самоуправе и јавних служби, као и друге послове одређене законом.

У складу са Законом о министарствима ("Службени гласник РС", број 35/2003) Завод за информатику и Интернет је од априла месеца 2003. године издвојен из састава Министарства и обавља послове као посебна организација.

За обављање послова из законом утврђеног делокруга Министарства, односно остваривања функција Министарства, у Министарству су, сходно важећем Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, на који је Влада Републике Србије дала сагласност септембра 2003. године образоване основне организационе јединице:

1. Сектор за основна истраживања;
2. Сектор за технолошки развој;
3. Сектор за информатичко друштво;
4. Сектор за међународну научну и технолошку сарадњу;
5. Сектор за трансфер технологија и иновациони систем, и
6. Сектор за развој научноистраживачких кадрова.

У Министарству је образован и Секретаријат Министарства, као посебна организациона јединица за обављање послова који су од заједничког интереса за цело Министарство.

Одсек за инвестиције и јавне набавке и Група за стратешко планирање и аналитику су образоване, сходно Правилнику, као унутрашње организационе јединице ван састава сектора.

Одређене послове из делокруга Министарства, утврђене Правилником, обављају самостални извршиоци ван организационих јединица Министарства.

Правилником је систематизовано укупно 96 радних места са 112 извршилаца. Очекује се да ће нова организација Министарства и повећани број извршилаца побољшати рад Министарства и учинити га ефикаснијим (тренутно је у

Министарству запослено 69 извршилаца на неоређено време, у који број су укључена и постављена лица). У складу са новим Правилником, а по добијеној сагласности Владе Републике Србије, расписан је јавни оглас за пријем седам нових радника (пет са високом школском спремом, један са вишом и један са средњом школском спремом). Континуиране активности одвијале су се на решавању радно-правног статуса запослених у Министарству, као и активности у обезбеђивању општих услова функционисања и рада Министарства. С тим у вези, истичемо да је акутни проблем Министарства-недовољни смештајни простор, с обзиром на повећани број извршилаца и проширење функција и надлежности Министарства.

II ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ РАДА МИНИСТАРСТВА

На почетку свог рада, Министарство се одлучило да свој рад реализује у две фазе рада у току планираног четворогодишњег мандата.

Фаза 1: Опоравак научно-истраживачке делатности

2001: Припрема и објављивање конкурса за истраживачке пројекте за основна истраживања и истраживања у области технолошког развоја.

2002: Припрема и објављивање конкурса за истраживачке пројекте за националне програме развоја (Програм енергетске ефикасности, Програм битотехнологије у агроиндустрији).

Фаза 2: Реформа научно-истраживачког система

2003: Припрема концепта реформи, нове научно-технолошке и иновационе политике, и припрема Закона о научно-истраживачкој делатности и Закона о националном иновационом систему. Припрема и објављивање конкурса за истраживачке пројекте за национални програм развоја у области вода. Припрема закона у области информационих технологија. Припрема Закона о мерама нуклеарне сигурности.

2004: Реализација реформе: усвајање закона од стране Народне скупштине Србије, трансформација института, припрема нових програма, објављивање конкурса за нове програме, избор нових програма и уговарање пројеката са почетком 1.1.2005. године.

III ЕФЕКТИ РАДА МИНИСТАРСТВА

У складу са Законом о научноистраживачкој делатности, Министарство реализује 12 програма од општег интереса у научноистраживачкој делатности, а у складу са усвојеном политиком научног и технолошког развоја.

III.1 Програм основних истраживања

Истраживања у природним наукама значајна су у свим развијеним земљама, управо стога што је убрзани развој привреде последица примене резултата истраживања у основним наукама. Савремена технологија, нови материјали, напредни телекомуникациони системи, нови извори енергије, иновирани методе лечења, ослањају се на природне науке, или јесу практична примена природних наука. Развој друштвених и хуманистичких наука, са друге стране, омогућава очување националног идентитета кроз спознају сопствене традиције и културе,

као и разумевање друштвених и цивилизацијских промена, које су неминовна последица уласка Србије у међународне токове развоја.

Да би се подигао животни стандард и ухватио корак са светом, треба придати посебну пажњу развоју посустале индустрије и привреде. Зато је Министарство за науку, технологију и развој акценат ставило на примењена и развојна истраживања. Стратешко опредељење је било да се научна интелигенција у већој мери ангажује у решавању проблема развоја привреде.

Свесно улоге коју наука има у процесу образовања, Министарство је своју финансијску политику водило тако да омогући подизање квалитета знања професорског кадра, осавремењавање лабораторија и обогаћивање библиотека. Дугорочно гледано, сва инвестирања у процес образовања и стручног усавршавања кадрова из области основних наука су потпуно оправдана. Подржавањем научног рада на универзитетима, Министарство је желело да факултете претвори у центре, како образовања, тако и савремених научних истраживања, и тиме осавремени образовне програме и истовремено, обезбеди додатну гаранцију оправданости истраживачких програма.

Водећи рачуна и о угледу наше земље у погледу цивилизацијског нивоа друштва, Министарство за науку, технологију и развој је дало подршку и основним истраживањима која нису, или бар не изгледају примењиво. Зато су неговани и подржани теоријски пројекти института.

Током 2003. године програм Основних истраживања реализовао се кроз следеће активности Министарства:

- Праћење и анализа започетог програма кроз кварталне, полугодишње и годишње извештаје.
- Контрола базе података и корекција постојећег стања према захтевима реализатора истраживања. При том је укључен већи број младих истраживача који су испуњавали неопходне услове, прописане од стране Министарства.
- Завршетак евалуације резултата истраживања у циљу рангирања финансираних пројеката, при чему је вредновање вршено према раније успостављеним критеријумима и посебно креираном апликацијом за те намене, уз учешће експертских тимова за одговарајуће области.
- Дефинисање пројектног задатка за израду нове софтверске апликације за подношење годишњег извештаја.
- Осмишљавање стратегије за развој постојећих области, у складу са предлозима експертског тима и оценом постојећег стања.
- Израда допунских квантитативних критеријума за области друштвених, историјских и филолошких наука, математике и механике, геонаука и астрономије, у којима није могуће применити библиометријски приступ по међународним стандардима, услед специфичности истраживања.
- Формирање листа експерата-оцењивача за сваку од наведених области.
- Евалуација и рангирање истраживача, пријављених за међународну сарадњу са Француском и Словенијом.

У следећој табели дате су основне информације о пројектима и истраживачима Основних истраживања, финансираним у 2003. години.

Област	Број пројеката	Број истраживача	Број истр. месеци
Хемија	75	1072	6352
Медицина	164	1548	6822
Биологија	67	690	4780
Друштвене науке	49	1096	6121
Физика	46	591	4578
Математика и механика	51	705	3583
Историја, археологија и етнологија	51	405	2862
Гео науке и астрономија	27	378	2022
Језик и књижевност	18	252	1435
УКУПНО	548	6737	38555

САНУ

У складу са Законом о Српској академији наука и уметности и Законом о научноистраживачкој делатности, Министарство за науку, технологију и развој подржава научноистраживачку делатност Академије у оквиру дефинисаних програма, односно пројеката. Програми се остварују реализацијом пројеката истраживања, самостално или у сарадњи са другим научноистраживачким институцијама, по одељењима САНУ, односно научним областима и дисциплинама. Поред истраживања, научноистраживачка активност Академије је усмерена на издавачку делатност (капитална дела, монографије, зборници и друго). Међународна и међуакадемијска сарадња САНУ је, одржавањем скупова, предавања и набавком стране литературе, посебно добила на значају након 2000. године.

Средства за научноистраживачку активност у износу од 18.000.000,00 дин. усмеравају се, преко Фонда за научна истраживања САНУ, за финансирање научноистраживачког рада, издавачке делатности, међуакадемијске и међународне сарадње, учешћа чланова САНУ и њихових сарадника на научним скуповима у земљи и иностранству, набавку научне литературе.

Одлуке о расподели средстава доноси Управни одбор Фонда, на основу предлога и сугестија одељења и међуодељенских одбора Академије и Извршног одбора председништва САНУ.

Програм истраживања САНУ се у 2003. години одвијао у оквиру 162 пројекта, укључујући и програме који су реализовани у огранаци у Новом Саду, као и центрима у Нишу и Крагујевцу. Програм је обухватао 58 пројеката из области основних и природних наука и математике, 12 из области техничко-технолошких наука, 22 из области медицинских наука, 18 из области науке о језику и књижевности, 8 пројеката из друштвених наука, 39 из области историјских наука и 5 пројеката из области ликовне и музичке уметности. Део остварених резултата рада на пројектима је објављен у зборницима САНУ, те у научним и стручним часописима, монографијама или саопштењима.

У 2003. години објављено је 30 публикација у обиму од 1.000 ауторских табака, односно, 670 штампарских табака, у издању САНУ. Од посебног националног значаја је, свакако, припрема 17. тома Речника српскохрватског књижевног и народног језика, којим непосредно координира Одељење језика и књижевности

САНУ, а који се реализује у оквиру програма истраживања Института за српски језик САНУ.

У 2003. години Академија је организовала 6 научних скупова и неколико округлих столова, као и више предавања. Набавка научне и стручне литературе је, такође, делатност САНУ, која све више добија на значају.

У 2003. години, за реализацију Програма научноистраживачке активности САНУ, Министарство је усмерило средства у износу од 18.000.000,00 динара. Средства за редовну делатност САНУ, у износу од 89.126.000,00 динара, предвиђена су за академске награде за 132 академика, као вид друштвеног признања, за зараде 147 запослених, материјалне трошкове и друге намене, у складу са Законом и Статутом САНУ.

МАТИЦА СРПСКА

Матица српска је, поред САНУ, једна од најстаријих научних институција у Србији и од посебног је националног значаја, што је дало основа да се њена делатност уреди посебним Законом о Матици српској, који је донет 1992. године. Своју активност остварује преко организација и одељења чији је оснивач (Библиотеке МС, Галерије МС и Издавачког предузећа МС).

Министарство за науку, технологију и развој и Министарство културе Републике Србије финансијски подржавају реализацију програма Матице српске, мада надлежност није строго подељена. Чланом 3 и 5 Закона о Матици српској регулисане су области истраживања и активности Матице, које, поред осталог, обухватају:

- истраживања у области књижевности, науке и културе српског народа; изучавање књижевности и језика српског народа; организацију и обављање научноистраживачке делатности у области друштвених и природних наука; издавање капиталних дела српске националне баштине, научних часописа и других публикација из области књижевности, науке и уметности; обрађивање и чување архивске грађе; сакупљање, обраду и популаризацију културних добара; подстицање и популарисање књижевног, научног и уметничко стваралаштва и додељивање награда и признања. Послови на припреми и издавању капиталних дела из области књижевности, науке, културе и уметности представљају, у одређеном смислу, приоритет. Матица српска финансира се из буџета РС и донација.

Министарство за науку, технологију и развој је у 2003. години финансијски подржало редовну делатност Матице српске и додатно финансирало реализацију капиталних пројеката у износу од 6.271.560,00 динара. Како се ради о изузетно значајним програмима и капиталним делима, Министарство је, након консултација са експертима из области језика и књижевности, донело одлуку да подржи дугорочна истраживања из ове области, као што су:

- Дијалекатски речник Војводине
- Речник славеносрпског језика
- Српски биографски речник
- Лексикон писаца Југославије
- Речник српског књижевног језика

У оквиру Библиотеке Матице српске, на основу Уговора који је закључен 1994. године, Министарство финансијски подржава рефералну делатност. За

реализацију Програма рефералног центра у оквиру Библиотеке Матице српске, Министарство је усмерило средства у износу од 1.248.000,009,00 динара.

III.2 Програм истраживања у области технолошког развоја

Основни циљ ових програма је да помогне и подстакне привредне и друге организације да достигну неопходни ниво међународне конкуретности и нивоа квалитета својих производа и услуга. Овај програм обухвата технолошки развој, националне програме, стратегију привредног развоја Србије до 2010. године, укључујући пројект регионалног развоја, као и програм европске иницијативе ЕУРЕКА.

Током 2003. године истраживања у области технолошког развоја су праћена кроз следеће активности Министарства:

- Праћење и анализа пројеката кроз кварталне, полугодишње и годишње извештаје.
- Контрола базе података и корекција постојећег стања према захтевима реализатора истраживања.
- Разрада стратегије за развој постојећих области у складу са предлозима експертских комисија и оценом постојећег стања.
- Формирање листа експерата-оцењивача за сваку од области технолошког развоја.
- Евалуација и рангирање истраживача пријављених за међународну сарадњу.

III.2.1 Истраживачки пројекти у области технолошког развоја

Основни подаци о пројектима технолошког развоја су дати у табели. После разматрања годишњих извештаја обустављено је финансирање 25 пројеката.

Табела: Пројекти у области технолошког развоја

Области	Број пројеката	Број истраживача
Информатика, електроника и телекомуникације	46	506
Материјали и хемијске технологије	40	382
Машинство и индустријски софтвер	60	527
Саобраћај и грађевинарство	42	446
Биотехника	64	850
Енергетске технологије и рударство	31	340
Укупно	283	3051

III.2.2 Национални програми

Национални програм енергетске ефикасности:

Осим већ раније отпочетих развојних програма (енергетска ефикасност у индустрији, комуналним и системима и алтернативном грејању), у 2003. години су стартовали и следећи програми енергетске ефикасности у производњи, преносу и дистрибуцији електричне енергије, као и у грађевинским објектима. У фази разматрања пријављених програма и уговарања налази се програм обновљивих извора енергије. Основни подаци о пројектима енергетске ефикасности дати су табели.

Табела: Пројекти енергетске ефикасности

Развојни програм	Број пројеката	Укупно ист/мес
Програм енергетске ефикасности у индустрији	27	917
Програм енергетске ефикасности комуналних система	17	552
Програм замене електричне енергије за грејање	12	330
Програм енергетске ефикасности у производњи струје	15	455
Програм енергетске ефикасности у преносу и дистрибуцији струје	13	422
Програм замене електричне енергије у грађевинским објектима	12	366
Програм обновљивих извора енергије	3	126
Укупно:	99	3168

Национални програм из биотехнологије и агроиндустрије:

Основни подаци о пројектима технолошког развоја су дати у табели 2. После разматрања годишњих извештаја сви пројекти су настављени са финансирањем.

Табела: Пројекти за НП Биотехнологија и агроиндустрија

Области Националног програма биотехнологија и агроиндустрија	Број пројеката	Број истраживача
Програм заштите, уређења и коришћења земљишта	4	121
Програм производње и прераде ратарских култура	12	100
Програм производње и прераде поврћа, кромпира и производње цвећа	10	83
Програм производње и прераде воћа и грождја	8	100
Програм унапређења сточарства и производа анималног порекла	5	152
Програм унапређења обнове и коришћења шумских екосистема	4	82
Програм нових технологија у прехранбеној индустрији	15	125

Национални програм уређења, заштите и коришћења вода:

На Јавни позив се одазвало 50 понуђача од којих је одабрано 16 конзорцијума који ће реализовати пројекте, у сарадњи са Министарством пољопривреде и водопривреде, Министарством урбанизма и грађевина и Министарством за заштиту природних богатства и животне средине.

EUREKA иницијатива - европски оријентисана мрежа за истраживање и развој

У 2003. години је почело Учесће Србије у ЕУРЕКА пројектима:

- EUROTRAC - заштита животне околине: Партнери из 29 земаља-чланица
- LOGCHAIN MTC NRW BALKAN - транспорт: Немачка
- FACTORY WELDERS PASSPORT - информационе технологије: Норвешка, Словачка, Немачка, Аустрија, Румунија, В. Британија, Шведска и Мађарска
- EUROPEAN WELDER (EUROLEARN) - информационе технологије: Норвешка, Румунија, Словенија
- ENGINEALPARTS - транспорт: Грчка, Румунија, Израел

Осим тога, у 2003. години је почело и учешће Србије у ЕУРЕКА тематским мрежама: EULASNET, EUROTOURISM.

III.3 Програм трансфера знања и технологија у функцији иновационог и регионалног развоја

Трансфер знања и технологије из домаћих и страних извора у индустрију треба да иде што директнијим путем изградњом научно-технолошких паркова, иновационих центара, пословних инкубатора новоформираних малих предузећа која примењују специјализована знања и/или високе технологије и стварањем подстицајног амбијента за развој иновационог друштва.

Предузете активности и реализација:

- Започела је израда Студија изводљивости научно-технолошких паркова у Србији (Београд, Ниш), предузете активности на формирању истих.
- израда концепта Закона о националном иновационом систему
- израда Правилника о подстицајним мерама за рад иновационих центара
- пријављено укупно 22 иновациона центра за доделу подстицајних средстава за рад иновационих центара. За адаптацију простора за рад иновационих центара одобрена средства у износу од 45.368.960,00 дин распоређена за 9 ИЦ у 5 универзитета. За опрему за иновационе центре одобрено 12.722.850,00 дин за 6 иновационих центара. За обуку стипендиста одобрено 1.950.000,00 дин за два иновациона центра.
- усвајање Правилника за одржавање и опремање простора за научно-истраживачки рад (у току 2002. год. кроз програм опремања простора за НИР финансирано 3 факултета и 7 института, укупно пласирано Дин. 16.840.299,00, а у току 2003. год. финансирано 20 факултета и 33 института у износу 41.732.427,60 дин).

- финансирање Савеза проналазача Србије и Црне Горе и Београда у износу 395.000,00 дин.
- по конкурсу за пријаву тема за иновационе пројекте у области информационих технологија пријављено 204 теме, у току је обрада и одређивање приоритетних тема које се уклапају у иновациону политику

У децембру 2003. године, донет је Правилник о иновационим центрима којим се регулишу услови и поступци за формирање, регистрацију, акредитацију и престанак рада иновационих центара као и подстицајне мере за рад иновационих центара, а све у циљу реализације *Програма трансфера знања и технологија у функцији иновационог и регионалног развоја*.

У оквиру планиране припреме за стипендирање и ангажовања стипендиста у иновационим центрима објављен је Конкурс за додељивање 200 стипендија дипломираним студентима ради њиховог укључивања у рад иновационих центара на иновационим пројектима у области примене информационе технологије, Пријава на конкурс и списак Иновационих центара.

III.4 Програм међународне сарадње од значаја за Републику

У току 2003. године су у Сектору за међународну сарадњу спровођене активности у складу са годишњим планом и програмом рада, и пружана финансијска подршка истраживачима за учешће у међународним активностима у оквиру редовних програма. Поред тога, учињени су значајни искораци у неколико области:

- Активности везане за европске програме научно-техничке сарадње:
 - У 2003. години је почела реализација ФП5 пројеката добијених крајем 2002. године. 16 научноистраживачких институција је узело учешће у овом програму уз укупни буџет од преко од 1 милион евра.
 - У току 2004. године су расписани први јавни позиви у оквиру ФП6 програма ЕУ. Србија се афирмисала као лидер у оквиру западног Балкана (Албанија, БиХ, Македонија, СЦГ, Хрватска). Укупно добијени буџет за наше научноистраживачке установе ће премашити 3 милиона евра.
 - Знатно је повећано учешће наших истраживача у COST и EUREKA програмима. У току 2003. године истраживачи из Србије су учествовали у 18 COST акција и 4 EUREKA пројекта, у односу на 7 акција и 1 пројекат у 2002. години.
- Активности везане за регионалну сарадњу:
 - Србија је у току 2003. године била ротациони председавајући у регионалном истраживачком координационом комитету (RRCC), у чијем оквиру је спроведено више акција усмерених на бољу координацију научноистраживачких активности у земљама југоисточне Европе. Треба посебно истаћи формирање и пуштање у рад колаборационог RRCC веб портала стационираног на универзитету у Нишу.
 - Представници Србије су играли значајну улогу у доношењу и примени Акционог плана ЕУ за помоћ земљама западног Балкана у области науке и технологије.
- Активности везане за билатералну сарадњу:

- Са Француском је успостављен нови билатерални програм сарадње за период 2004-2005 са 18 пројеката одобрених за финансирање.
- Са Словачком је успостављен нови билатерални програм сарадње за период 2004-2005 са 12 пројеката одобрених за финансирање.
- Истраживачка инфраструктура на универзитетима је значајно унапређена донацијом владе Аустрије од 450.000 еура у оквиру WUS програма.
- Обновљен је постојећи билатерални програм сарадње са Грчком. Поднесено је 75 предлога пројеката, који су у процесу евалуације.
- Активиран је билатерални програм сарадње са Словенијом. Поднесено је 36 предлога пројеката, који су у процесу евалуације.
 - Значајно је унапређена сарадња са Израелом. Приликом посете израелског Министра за науку и технологију, потписана је заједничка изјава која предвиђа успостављање билатералног споразума сарадње у 2004. години.
 - Постигнут је значајан напредак у преговорима око поновног успостављања билатералне сарадње са Сједињеним Америчким Државама.
 - Успостављање билатералних програма сарадње са Мађарском и Румунијом је у току.
 - Настављена је сарадња са Русијом и Кином, у виду научно-техничких курсева и изложби.
- Активности везане за сарадњу са агенцијама УН:
 - Настављена је успешна сарадња са Међународном агенцијом за атомску енергију у оквију програма Зелена Винча. Међународна агенција за атомску енергију (МААЕ) у сарадњи са Владом САД, кроз реализују 6 пројеката, финансијски подржава безбедно смештање свежег и истрошеног нуклеарног горива у постројењима истраживачких реактора, декомисију нуклеарног реактора, и привремено и трајно одлагање радиоактивног отпада који се налази у Институту за нуклеарне науке Винча.
 - Сарадња са УНЕСКО-РОСТЕ канцеларијом се одвијала кроз неколико пројеката подршке научним конференцијама у Србији, као и кроз помоћ за обучавање регионалних едитора RRCC портала.

III.5 Програм усавршавања кадра за научно-истраживачки рад

У оквиру Програма усавршавања кадра за научноистраживачки рад подстицано је на више начина усавршавање и оспособљавање научних кадрова у институтима и на факултетима. Подстицан је рад у завршној фази на магистарским и докторским студијама, делом у покривању трошкова за краће усавршавање у земљи и иностранству, односно у светским центрима изврности (део путних трошкова напр.) као и за учешће са радом на научним скуповима у земљи и иностранству, итд.

У складу са усвојеним критеријумима обезбеђена је подршка за 160 младих истраживача и то за завршну израду 86 магистарских теза, као и за 74 докторских дисертација, које су одбрањене на факултетима у Републици.

Повећани су износи подршке за магистранте на 12.000 (са 10.000) и за докторанте на 17.000 динара (до априла 15.000).

Обезбеђене су једнократне подршке за реализацију других облика усавршавања, пре свега младих истраживача и стипендиста, у виду покривања дела путних трошкова за одлазак на краћа усавршавања у иностранство, или ради реализације дела магистарских теза и докторских дисертација, за одлазак и учешће на научном скупу са радом у иностранству, набавку литературе, пријаву или одбрану магистарске тезе или докторске дисертације, итд.

Посебна пажња и финансијска подршка давана је за припреме и учешће младих на балканским и светским такмичењима, и то из области програмирања, информатике, математике, физике, биос олимпијаде, пре свега за екипно учешће, потом преко факултета, на којима су по правилу освајали нека од прва три места. Од преко 150 захтева позитивно је решено 82, док је корисника средстава је било укупно 257.

Подршка за усавршавање младих је ишла и преко Републичке фондације за развој научног и уметничког подмлатка, која сваке године у просеку подстиче рад око 550 магистраната, студената и ученика а заједнички се реализује са Министарством просвете.

Учешће научника на научним скуповима у иностранству – научним институтима и факултетима пружена је значајна подршка за учешће научних радника на конгресима, конференцијама, радним састанцима и др. у иностранству. Према Критеријумима министарства поднето је 742 захтева који су разматрани по научним областима (Табела 1). Позитивно је решено 504 захтева, од којих је 499 реализовано са укупним учешћем од 520 научних радника. Финансијска подршка је пружена у виду дневница, дела путних трошкова и котизације. За ове активности укупно је реализовано 24.061.059,00 динара.

Табела: Учешће на међународним научним скуповима – области науке

Област науке	Број захтева	Одобрено	Реализовано
Природне науке	211	154	152
Техничке науке	183	121	120
Биотехничке науке	68	48	48
Медицинске науке	139	99	97
Друштвене науке	42	27	27
Хуманистичке науке	65	35	35
Екологија	9	4	42
Интердисциплинарне науке	25	16	16
Укупно:	742	504	499

- За овај програм је предвиђено годишњим финансијским планом 56.260.000,00 динара а реализовано је 38.262.909,00 динара.

У оквиру Програма подстицања младих обдарених за научноистраживачки рад – стипендије, Министарство пре свега подстиче и усмерава успешне младе

људе, који су се определили за магистарске или докторске студије и науку, или су као средњошколци показали изузетне резултате на међународним такмичењима. Почетком ове године финансирано је ангажовање 235 истраживача-стипендиста. Током године додељено је 203 нових стипендија по конкурсима које Министарство објављује сваке године за стипендије, а који су отворени до попуне броја у одређеној научној области. На крају године било је 355 стипендиста активно, док су се остали (од укупно 438) запослили, завршили магистратуру или докторат, привремено прекинули ангажовање због војске или краћег усавршавања у иностранству. Већи број стипендиста се запослио у институтима и на факултетима и наставио ангажовање на пројектима.

Одлуком Министра новембра 2003. године, а на основу постигнутих резултата у раду, 355 стипендиста Министарства добило је посебну награду, и то 263 магистраната и 20 доктораната по 50.000 динара и 72 ученика-стипендиста по 40.000 динара. Награда је намењена за куповину компјутера и пратеће опреме, а првенствено је имала за циљ како подстрек за даље ангажовање тако и стварање услова за бољи и адекватнији рад и усавршавање. На свечаној додели награда стипендистима, одржаној у Београду, Нишу и Новом Саду, организована је и презентација понуда већег броја компјутерских фирми, које су дале знатне погодности стипендистима, како у цени тако и у бољим конфигурацијама.

Стипендисти-истраживачи, магистранти: посебна пажња се поклањала припреми младих истраживача за укључивање у научноистраживачке пројекте и завршетак магистарских студија. Ангажовање младих истраживача-стипендиста одвијало се кроз реализацију научноистраживачких тема на факултетима и институтима, заједно са старијим колегама-менторима. Истовремено, они су завршавали своје магистарске студије (обавеза у року од три године) и били ангажовани на усавршавању и кроз друге облике рада. У 2003. години наставили су рад 155 стипендиста из претходне године, а нових 183 стипендиста-магистраната је добило стипендију по X конкурсима објављеном 27. фебруара 2003. године за укључивање у рад на научноистраживачким пројектима. У току године је знатно повећана стипендија, од 7.000 у јануару, 11.000 у априлу до 16.000 на крају године.

По XI конкурсима објављеном 29. октобра 2003. године 122 кандидата је испунило услове и добило стипендију, а у рад на пројектима укључиће се почетком 2004. године.

Стипендисти-докторанти: стипендија за докторанте је новијег датума, од децембра 2001. године. Јула 2003. године расписан је II конкурс за 100 доктораната који ће радити на реализацији својих докторских дисертација (и за четири године завршити и одбранити докторат) и укључити се у рад нових научноистраживачких пројеката. До сада је укључено 26 доктораната од којих до октобра осморо и у децембру један. Стипендија је од 10.000 у јануару повећана на 14.000 у априлу и 18.000 крајем године.

Ученици-стипендисти: настављено је са подршком и подстицањем рада стипендиста -ученика завршних разреда средње школе, који су освојили једно од прва три места на међународним олимпијадама и смотрема знања. До сада је укључено укупно 94 стипендиста овог узраста, од којих 14 у овој години и то 12 по IV конкурсима из фебруара и двоје по V конкурсима од 29. октобра 2003. године. Њима је стипендија, такође знатно повећавана, од 5.000 почетком године, 6.000 у априлу на 9.000 крајем године.

- За овај програм је планирано 82.300.000,00 динара, а реализовано укупно 77.883.320,60 динара од чега 70.919.820,60 динара за

стипендије а 6.963.5000,00 динара за материјалне трошкове рада стипендиста на пројектима.

Програм набавке научне и стручне литературе из иностранства - у 2003. години настављена је реализација овог програма, његовог праћења и иновирања. Обновљено је анкетирање библиотека и извршена анализа у циљу максималне рационалности и ефикасности у набавци и коришћењу иностране литературе. Уговорена је и реализована је набавка 4 цитатне електронске базе, 11 електронских база са часописима у пуном тексту (садрже око 8000 наслова часописа) и 590 часописа у папирној форми.

Набавка свих публикација извршена је преко Народне библиотеке Србије, централне установе која пружа и све податке о купљеним публикацијама и начину њиховог коришћења. Публикације се чувају у 131 библиотеци института и факултета и 3 највеће универзитетске библиотеке, Библиотеке Матице српске, Народној библиотеци Србије и Централној библиотеци САНУ.

За 2004. годину обновљено је уговарење набавке страних публикација за нешто већи број страних часописа у електронској форми. Наиме, уговорена је набавка 4 цитатне базе, 13 електронских база са часописима у пуном тексту (садрже 12.886.наслова часописа) и 441 часопис у папирном облику. Реализација ће бити обављена током 2004. године.

- За овај програм предвиђено је годишњим финансијским планом укупно 60.000.000,00 динара а реализовано 58.109.051,00 динара.

Издавање научних публикација - учешће у финансирању издавања домаћих часописа - финансијски је подржан и значајан програм издавања домаћих научних часописа којим се, највећим делом, остварују и обелодањују резултати текућих пројеката Министарства. Подржано је издавање 78 домаћих часописа у складу са постојећим критеријумима.

Учешће у финансирању издавања монографских дела - настављена је и подршка издавању монографских дела, претежно насталих у оквиру рада на пројектима овог Министарства. Средстава су одобрена за учешће у штампарским трошковима за 192 монографије, а према постојећим критеријумима.

Рад на реализацији Закона о порезу на промет - у складу са Законом о порезу на промет («Службени гласник РС», број 22/21001) од 31.3.2001. и Правилником о условима за утврђивање публикација од посебног интереса за науку (Службени гласник Р.С, број 40/2001) од 6.7.2001 године издато је 386 мишљења. Законом о изменама и допунама о пореском поступку и пореској администрацији објављеном у Службеном гласнику Р.С. број 70/2003 од 10.7.2003. Министарство више није надлежно за ову област, јер је она непосредно регулисана самим Законом.

Рад на категоризацији часописа - у 2002. години започето је разматрање проблема механизма вредновања часописа и начина њеног спровођења. Прихваћена је концепција за израду националне базе податка, као сталног програма који ће се допуњавати сваке године. Ова активност резултат је оцене да је коначно нужно објективно процењивати научни допринос на принципу стандардизације упоредивих параметара. Крајем 2003. године уговорена израда библиометријске анализе за око 500 домаћих научних часописа са Центром за евалуацију у образовању и науци. Током 2004. године након

завршене анализе, приступиће се изради Правилника о вредновању периодичних публикација и коначној категоризацији часописа.

Подршка организовања научних скупова у земљи - Министарство је подстицало рад истраживача и научноистраживачких организација и кроз континуирану финансијску подршку организовања већег броја научних скупова у земљи и делимичном покривању трошкова штампања зборника радова са тих скупова, чиме је обезбеђено упознавање шире научне јавности са резултатима и њиховом применом. Највећим делом на научним скуповима су излагани резултати истраживачких пројеката у институтима и факултетима у земљи, али све више и резултати научника из иностранства или пак искуства у примени одређених резултата.

Укупно је подржано организовање 166 научних скупова у 2003. години. Највећи број научних скупова третирао је тематику из области техничких наука (46), потом друштвених (27) и биотехничких наука (25), медицинских и хуманистичких наука (по 16), као и интердисциплинарних. У значајном је порасту број учешће страних научника.

- За овај програм у целини предвиђено је годишњим финансијским планом укупно 37.000.000,00 динара а реализовано 33.960.095,00 динара.

У оквиру *Програма подстицања активности научних и стручних друштава у функцији унапређења научноистраживачког рада и промоције и популаризације науке и технике* остварена је значајна сарадња и подршка активностима организација које су окренуте ка раду пре свега са младима, као што су Истраживачка станица "Петница", као и организацијама које су деловале на плану промоције и популаризације науке и технике: Музеја науке и технике, Друштва и Фондације "Никола Тесла", Музеја Николе Тесле потом низу научних друштава, организације проналазача и иноватора и сл. Ове подршке реализоване су на основу конкретних захтева и заједничких договора о конкретним активностима.

Министарство је припремило и организовало заједничко учешће готово свих научноистраживачких организација у Републици на Међународном сајму књига у Београду од 21. до 27. октобра 2003. године, што поред осталог представља и својеврсну промоцију резултата научноистраживачких организација широј јавности. На заједничком штанду било је изложено око 800 наслова, од чега 680 монографија, зборника радова, зборника са скупова и посебних публикација, као и око 150 часописа из различитих научних области, чије издавање је делом подржавало Министарство. Публикације из 130 НИО су потом поклоњене библиотеци Универзитета у Нишу. Припремљен је каталог издања НИО у периоду 2002-2003. године, које су биле изложене на Сајму. За време Сајма организовано је успешно и 15 промоција нових књига НИО и презентације издавачке делатности НИО у поменутом периоду.

- За овај програм предвиђено је годишњим финансијским планом укупно 11.520.000,00 динара а реализовано 9.777.672,00 динара.

У надлежности Министарства је и валоризација успешности рада научника: основни формализовани облик је провера испуњености услова за стицање научних звања, реизбор у исто звање и стицање вишег. У току 2003. године одржано је осам седница Комисије за стицање научних звања, на којима је

научно звање стекло 196 кандидата, донето седам негативних одлука, а један број захтева је због неопходне допуне извештаја још у поступку.

III.6 Развој информатичког друштва

Рад на законодавној регулативи у области електронског пословања

Одуство законске регулативе кочио је електронско пословање у Србији као и учешће у међународним процесима заснованим на електронском пословању. Закон о електронском потпису је усвојен у Влади, тренутно се налази у скупштинској процедури. Формирана је Радна група за израду подзаконских аката у циљу спровођења Закона о електронском потпису која је израдила прву верзију ових аката, (*рок за израду - 15. 01. 2004. године*), и то следећа четири Правилника:

- Правилник о критеријумима за издавање квалификованих електронских сертификата;
- Правилник о регистру сертификационих тела која издају квалификоване електронске сертификате у РС;
- Правилник о вођењу евиденције сертификационих тела;
- Правилник о техничко-технолошким поступцима за формирање квалификованог електронског потписа и критеријумима које треба да испуне средства за формирање квалификованог електронског потписа.

У току је рад на изради Предлога Закона о заштити података, а рок за његову израду је 15. 03. 2004. године.

Скуп мера за борбу против пиратерије и акција легализације софтвера

Пре почетка ове акције Србија и Црна Гора су се налазиле у врху листе земаља огрезлих у софтверској пиратерији и крађи интелектуалне својине.

У оквиру акције потписан је споразум о стратешком партнерству са Microsoft Corporation 01. 01. 2002. Објављен је јавни конкурс 01. 10. 2002 и писмено обавештени сви потенцијални корисници, додељено је 30.000 лиценци за државне органе у трајном власништву и 50.000 лиценци за академске институције. Резултат акције је скидање Србије и Црне Горе са листе 60 земаља у којима је присутна софтверска пиратерија.

Спроведени су Уговори са Microsoft-ом и то:

- Објава затварања конкурса за доделу Microsoft лиценци
- Организовање Microsoft обуке за Академске државне Институције (са расподелом 190 човек/недеља) из донације
- Објављен Конкурс за MSDN претплату
- Обавештење институцијама које нису добиле лиценциран софтвер путем овог Уговора.

Изградња локалних рачунарских мрежа у министарству и научноистраживачким установама

Одуство рачунарских мрежа као и технолошка застарелост затечених, довели су научноистраживачки рад у тоталну изолацију. Изградњом је обухваћен 51

институт и факултет и међусобне оптичке везе. На реализацију рачунарских мрежа утрошено је 60.000.000 динара.

Набављена је опрема за повезивање унутар Академске мреже Србије коришћењем оптичких влакана у укупном износу од 23.000.000,00 динара као и приводи оптике са 14 градова: Сомбор, Зрењанин, Панчево, Шабац, Ваљево, Ужице, Чачак, Краљево, Нови Пазар, Крушевац, Пирот, Бор, Лесковац, Врање. Потписан је Уговор са Телекомом.

Финансијска реализација локалне рачунарске мреже на Саобраћајном факултету Београд, Факултету техничких наука у Новом Саду, Институту Михајло Пупин, Технички факултет у Бору и дорада локалне рачунарске мреже на Технолошком факултету у Лесковцу.

Укинута веза Универзитета у Новом Саду и Крагујевцу са EUnet-ом и постављене су оптичке везе од 01. 11. 2003. године.

Извршено системско каблирање радних просторија у МНТР и формирана јединствена локална мрежа.

Информациони систем министарства

Администрација локалне мреже у Министарству у сарадњи са РЦУБ – ом. Дефинисање домена Министарства. Оформљен Webmail Министарства.

Координација рада са софтверским кућама које пружају апликативну подршку процесима у Министарству:

- Ирвас (Праћење животног циклуса пројеката које финансира Министарство)
- Машински факултет у Нишу (Web презентација Министарства)
- Cim College (Управљање документацијом и Усавршавање кадрова).

Опремање рачунарском опремом министарства и научноистраживачких установа

Овом акцијом су обухваћене скоро све Академске институције. За рачунарску опрему утрошено је 170.000.000 динара. У оквиру акције купљено је преко 3000 комада рачунарске опреме и тиме створени предуслови за савремено обављање научноистраживачког рада. Набављен је сервер за САНУ. За потребе рачунарске мреже министарства набављено је 30 нових рачунара (на свима је инсталиран оперативни систем Microsoft Windows XP) и три сервера.

Израда академске интернет рачунарске мреже

До 2003. академска рачунарска мрежа је користила капацитете од 3.5 Mbps-а. У међувремену смо проширили линк на 6 Mbps-а, затим преко Телекома још 34 Mbps-а, у оквиру СЕЕРЕН пројекта нови линк од 34 Mbps према ГЕАНТ мрежи. У току је увођење оптичке мреже унутар градова у укупној дужини од 700 km са потребном комуникационим опремом. На реализацији овог пројекта обезбеђено је међународно суфинансирање и уложено је 23.000.000 динара и у току је реализација посла од 60.000.000 динара.

Овим је веза са иностранством повећана 20 пута и обезбеђене су оптичке везе са већином градова у Србији од 1 Gbit/sec. Потписан је Уговор о успостављању 1 Gbit/sec преноса података у научноистраживачкој образовној рачунарској

мрежи Србије чији су корисници истраживачке и образовне организације. Такође је потписан Уговор о директном приступу Интернету преко Академске мреже Европе ГЕАНТ са протоком информација од 17 Mbit/s.

У току је реализација НИОНЕТ академског рачунарског система који треба да обезбеди апликације неопходне за одржавање рачунарске мреже, колаборацију научноистраживачких установа и низ сервиса за потребе праћења и спровођења научноистраживачког рада, такође подразумева низ сервера и примену технологија које би омогућиле удруживање рачунарских ресурса у виртуални супер рачунар за потребе сложених и захтевних научних прорачуна.

Одрађени су Уговори са Академским институцијама везаних за НИОНет пројекат, као и са SBS-ом и ORACL-ом везаних за исти пројекат.

III.7 Извршење финансијског плана Министарства у 2003. години

РЕАЛИЗАЦИЈА ПЛАЋАЊА МНТР У 2003. ГОДИНИ (01 ЈАНУАРА ДО 31 ДЕЦЕМБРА)

Шифра програма	Назив пројекта	ИЗНОС
0010	ПРОГРАМ ОСНОВНИХ ИСТРАЖИВАЊА	1,339,108,382.30
0010/1	Пројекти за основна истраживања РИ	1,193,738,305.12
0010/2	ДМТ за пројекте основних истраживања	145,370,077.18
0010/3	Хонорари руководиоца пројекта	
0010/4	Хонорари оцењивача пројекта	
0010/5	Остало	
0020	ПРОГРАМ ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА	914,211,721.63
0020/1	Пројекти технолошког развоја - РИ	637,740,017.95
0020/2	Национални програм БТ - РИ	122,980,766.51
0020/3	Национални програм ЕЕ - РИ	49,370,323.11
0020/4	Национални програм о водама - РИ	37,000.00
0020/5	ДМТ за пројекте технолошког развоја	63,825,936.91
0020/6	ДМТ за пројекте националног програма БТ	24,464,963.20
0020/7	ДМТ за пројекте националног програма ЕЕ	8,568,607.75
0020/8	ДМТ за пројекте националног програма о водама	43,614.50
0020/9	Инжењери - код ЕЕ	111,207.70
0020/10	Хонорари руководиоцима пројекта технолошког развоја	585,000.00
0020/11	Хонорари руководиоцима пројекта националног програма БТ	
0020/12	Хонорари руководиоцима пројекта националног програма ЕЕ	2,133,600.00
0020/13	Хонорари руководиоцима пројекта националног програма о водама	

0020/14	Хонорари оцењивача пројеката технолошког развоја	
0020/15	Хонорари оцењивача пројеката националног програма БТ	
0020/16	Хонорар оцењивача пројеката националног програма ЕЕ	
0020/17	Хонорар оцењивача пројеката националног програма о водама	
0020/18	Хонорар директорима програма националног програма БТ	1,739,520.00
0020/19	Хонорар директорима програма националног програма ЕЕ	2,611,164.00
0020/20	Хонорар директорима програма националног програма о водама	
0020/21	Остало	
0030	ПРОГРАМ ТРАНСФЕРА ЗНАЊА И ТЕХНОЛОГИЈА У ФУНКЦИЈИ ИНОВАЦИОНОГ И РЕГИОНАЛНОГ РАЗВОЈА	78,883,013.85
0030/1	Индустријски иновациони пројекти	40,421,194.70
0030/2	Иновациони пројекти НИО	1,050,000.00
0030/3	SWOT анализа института	
0030/4	Студије изводљивости	1,875,425.23
0030/5	Курсеви обуке и реедукације	
0030/6	Подстицај нових предузећа	
0030/7	За посл. Инкубаторе и иновационе центре	
0030/8	За НТ паркове	
0030/9	Технолошки форсајт	
0030/10	Подстицај регионалних пројеката	
0030/11	Комерцијализација иновација	
0030/12	Помоћ друштвима проналазача	395,000.00
0030/13	Адаптација пословног простора НИО	33,827,044.60
0030/14	пројекат Стратегије регионалног развоја Србије	1,314,349.32
0030/15	Експертске комисије Стратегије регионалног развоја	
0030/16	Остало	
0040	ПРОГРАМ ОБЕЗБЕЂЕЊА И ОДРЖАВАЊА ОПРЕМЕ	480,160,361.08
0040/1	Набавка лабораторијске опреме	333,957,756.69
0040/2	Поправка лабораторијске опреме	19,561,905.16
0040/3	Набавка рачунарске опреме	29,520,659.49
0040/4	Набавка рачунарске опреме за специјалне намене	10,034,448.82
0040/5	Акцелератор Тесла Винча	49,374,330.54
0040/6	Одржавање реактора РА и РБ - Винча	18,914,359.60
0040/7	Програм Зелене Винче - Винча	4,250,600.00
0040/8	Телескоп - Астрономска опсерваторија	5,869,899.41
0040/9	Изградња Видојевице - Астрономска опсерваторија	315,600.00
0040/10	Остало	8,360,801.37

0050	ПРОГРАМ МЕЂУНАРОДНЕ САРАДЊЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА РЕПУБЛИКЕ	30,846,402.08
0050/1	Пројекти ЕУ (ОПИ6)	741,578.54
0050/2	Еурека пројекти	2,769,088.00
0050/3	COST активности и краће студијске посете иностранству	686558.25
0050/4	Билатерални пројекти	2,331,898.71
0050/5	Организација регионалних скупова и састанака	1,141,468.54
0050/6	Боравак страних научних радника по позиву	5,972,710.24
0050/7	Протокол 2 Уговора са CERN-ом	11,493,467.80
0050/8	Одржавање VEB сервера МНТР у иностранству	579,800.00
0050/9	Чланарине научних друштава у међународним организацијама	1,472,745.00
0050/10	Међународна размена студената	290,000.00
0050/11	Међународна универзитетска сарадња	1,198,788.00
0050/12	Остало	2,168,299.00
0060	ПРОГРАМ УСАВРШАВАЊА КАДРОВА ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД	39,016,477.77
0060/1	Помоћ за завршну обраду докторских и магистраских теза	3,684,220.50
0060/2	Студијски боравци у иностранству стипендиста	368,100.00
0060/3	Помоћ младим истраживачима за усавршавање	1,630,950.00
0060/4	Подршка скупова и конгреса младих истраживача	364,000.00
0060/5	Учешће на међународним олимпијадама знања	1,108,800.00
0060/6	Дотација Републичког Фонда за развој научног подмлатка	7,900,000.00
0060/7	Учешће наших истраживача на међународним скуповима	23,880,407.27
0060/8	Остало	80,000.00
0070	ПРОГРАМ ПОДСТИЦАЈА МЛАДИХ ОДАБРАНИХ ЗА НИ РАД	7,255,500.00
0070/1	Стипендије докторантима - постојећи	
0070/2	Стипендије магистрантима - постојећи	
0070/3	Стипендије докторантима - нови	100,000.00
0070/4	Стипендије магистрантима - нови	
0070/5	Стипендије талентованим ученицима - постојећи	
0070/6	Стипендије талентованим ученицима - нови	
0070/7	Докторски пројекти (запошљавање доктораната)	408,500.00
0070/8	Магистарски пројекти (запошљавање магистраната)	6,547,000.00
0070/9	Награде најбољим младим истраживачима	
0070/10	Остало	200,000.00
0090	ПРОГРАМ НАБАВКЕ НАУЧНЕ И СТРУЧНЕ ЛИТЕРАТУРЕ ИЗ ИНОСТРАНСТВА	58,109,051.00
0090/1	Набавке научне и стручне литературе из иностранства	58,109,051.00

0100	ПРОГРАМ ИЗДАВАЊА НАУЧНИХ ПУБЛИКАЦИЈА И ОДРЖАВАЊА НАУЧНИХ СКУПОВА	42,038,011.32
0100/1	Финансирање издавања домаћих научних часописа	10,773,900.00
0100/2	Финансирање издавања монографија	15,433,195.00
0100/3	Финансирање организовања домаћих скупова у земљи	15,830,916.32
0100/4	Остало	
0110	ПРОГРАМ РАЗВОЈА И ФУНКЦИОНИСАЊА СИСТЕМА НАУЧНО - ТЕХНОЛОШКИХ ИНФОРМАЦИЈА	101,135,827.73
0110/1	Израда закона и области електронског пословања	
0110/2	Наручене студије и пројекти из електронског пословања	
0110/3	Закуп веза-преузета обавеза од Савезног секретаријата	
0110/4	Обавезе према ЕУНЕТ (Универзитет Нови Сад, Крушевац)	903,210.00
0110/5	Закуп међународних веза	
0110/6	Плаћање услуга Телекому - унутрашње везе	13,945,393.30
0110/7	Изградња локалних рачунарских мрежа у НИО	36,325,070.68
0110/8	SINSEE/SINYU пројекат - опремање чворишта мреже	48,972,503.75
0110/9	Израда детаљног пројекта (Интерком мреже)	
0110/10	Иницијални трошкови формирања Интерком Србија	
0110/11	Спровођење стратешких уговора	
0110/12	Остало	989,650.00
0120	ПРОГРАМ НИ РАДА САНУ, МАТИЦЕ СРПСКЕ И АСТРОНОМСКЕ ОПСЕРВАТОРИЈЕ	30,805,507.26
0120/1	САНУ - научни пројекти	18,256,316.00
0120/2	САНУ - специјализовани пројекти и издања	
0120/3	МАТИЦА СРПСКА - издавачка делатност	8,550,934.50
0120/4	МАТИЦА СРПСКА - српски биографски речник	453,033.40
0120/5	МАТИЦА СРПСКА - лексикон писаца Југославије	226,516.70
0120/6	Библиотека МАТИЦЕ СРПСКЕ	936,000.00
0120/7	АСТРОНОМСКА ОПСЕРВАТОРИЈА - материјални трошкови	2,382,706.66
0120/8	Остало	
0130	ПРОГРАМ ПОДСТИЦАЈА НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ ДРУШТАВА И ДРУГИХ ОРГАНИЗАЦИЈА	8,198,872.00
0130/1	Републички и регионални центри за таленте	1,330,000.00
0130/2	Истраживачка станица "Петница"	3,000,000.00
0130/3	Центар за талентоване ученике Дивљана	
0130/4	Суфинансирање програма Музеја науке и технике	1,820,000.00
0130/5	Друштво и Фонд "Никола Тесла"	
0130/6	Подршка другим друштвима	1,265,000.00
0130/7	Учешће МНТР на сајму књига у Београду	683,872.00

0130/8	Остало	100,000.00
0140	ДРУГИ ПРОГРАМИ У СКЛАДУ СА ПОЛИТИКОМ НАУЧНОГ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА	2,470,000.00
0140/1	Израда закона о НИД и подзаконских аката	2,470,000.00
1000	РЕЗЕРВА	
	УКУПНО ПРОГРАМИ	3,132,239,128.02
ОСТАЛИ ИЗДАЦИ		
411	Плате, додаци и накнаде запосленима	18,522,482.48
411111	Плате по основу цене рада	17,859,896.28
411131	Плате привремено запослених	662,586.20
412	Социјални доприноси на терет послодавца	3,118,270.48
412111	Допринос за пензијско и инвалидско осигурање	1,902,765.45
412211	Допринос за здравствено осигурање	1,112,815.19
412311	Допринос за незапосленост	102,689.84
413	Накнада у природи	582,762.93
413121	стамбени простор за пом	360,000.00
413142	Поклони за децу запослених	81,092.93
413151	Превоз на посао и са посла (маркица)	141,670.00
414	Социјална давања запосленима	369,366.47
414111	Породилјско боловање	265,029.13
414121	Боловање преко 30 дана	104,337.34
415	Накнаде за запослене	570,070.00
415111	Накнаде за одвојен живот од породице	195,438.71
415112	Накнаде за превоз на посао и са посла	374,631.29
416	Награде, бонуси	2,205,948.08
416112	Награде за посебне резултате рада	2,205,948.08
421	Стални трошкови	4,068,686.93
421211	Услуге водовода и канализације	91,157.26
421324	Одвоз отпада	1,800.00
421311	Услуге водовода и канализације	1574.40
421411	Телефон, телекс и телефакс	1,368,918.52
421412	Интернет и слично	23,738.20
421414	Услуге мобилног телефона	806,454.09
421422	Услуге доставе	1,180.26
421612	Закуп нестамбеног простора	1,752,264.20
421619	Закуп осталог простора	21,600.00
422	Трошкови путовања	3,193,438.18
422111	Трошкови дневница (исхране) на службеном путу	505,580.34

422121	Трошкови превоза на службеном путу у земљи (авион, аутобус, воз, и сл.)	278,120.50
422131	Трошкови смештаја на службеном путу	137,059.00
422192	Такси превоз	3,176.00
422211	Трошкови дневница за службени пут у иностранство	1,101,766.55
422221	Трошкови превоза за службени пут у иностранство (авион, аутобус, воз и сл.)	629,431.31
422231	Трошкови смештаја на службеном путу у иностранство	538,304.48
423	Услуге по уговору	198,704,005.71
423111	Услуге превођења	301,184.00
423121	Секретарске услуге	155,000.00
423191	Остале административне услуге	101,385.00
423211	Услуге за израду софтвера	192,915,578.57
423311	Услуге образовања и усавршавања запослених	233,970.00
423321	Котизација за семинаре	30,933.00
423322	Котизација за стручна саветовања	3,800.00
423323	Котизација за учествовање на сајмовима	18,480.00
423392	Издаци за стручне испите	34,600.00
423413	Публикација	521,820.00
423422	Односи са јавношћу	60,529.00
423432	Објављивање тендера и информативних огласа	828,284.00
423441	Медијске услуге радија и телевизије	60,000.00
423591	Накнаде члановима управних, надзорних одбора и комисија	287,290.00
423592	Остале стручне услуге	2,137,109.76
423621	Угоститељске услуге	335,620.00
423711	Репрезентација	503,245.63
423712	Поклони	44,225.00
423911	Остале опште услуге	130,951.75
425	Текуће поправке и одржавање	1,084,726.46
425117	Електричне инсталације	17,005.00
425191	Текуће поправке и одржавање осталих објеката	180,984.49
425211	Механичке поправке	831,716.98
425212	Поправке електричне и електронске опреме	1,226.00
425213	Лимарски радови на возилима	13,100.00
425221	Намештај	16,684.56
425222	Рачунарска опрема	24,009.43
426	Материјал	1,190,191.05
426111	Канцеларијски материјал	1,200.00

426121	Расходи за радну униформу (одећа и ципеле)	14,000.00
426122	Службена одећа	36,000.00
426311	Стручна литература за редовне потребе запослених	201,490.00
426312	Стручна литература за образовање запослених	22,320.00
426411	Бензин	900,000.00
426491	Остали материјал за превозна средства	15,181.05
472	Стипендије	70,937,760.00
472714	Студентске стипендије	62,550,760.00
472715	Ученичке стипендије	8,387,000.00
481	САНУ - за плате и режију	67,752,889.02
481991	Дотације осталим непрофитним институцијама	67,752,889.02
482	Порези, обавезне таксе и казне	725,538.80
482111	Порез на фонд зарада	628,677.90
482231	Регистрација возила	74,581.00
482291	Остали порези	4,899.00
482351	Општинске таксе	17,380.90
494		156,000.00
494233	Услуге образовања и усавршавања запослених	156,000.00
511	Зграде и грађевински објекти	423,514,898.22
511219	Изградња осталих стамбених простора	423,514,898.22
512	Машине и опрема	4,157,011.00
512111	Аутомобили	2,894,976.00
512221	Рачунарска опрема	925,259.00
512233	Мобилни телефони	336,776.00
	Укупно	800,854,045.81
	УКУПНО РЕАЛИЗОВАНА ПЛАЋАЊА У 2003. ГОДИНИ	3,933,093,173.83

додељена апропријација: **3,936,980,000.00**

% извршење плана буџета: **99.90**

у трезору - неизвршено а нанесено (стање на дан 31/12/2003) **29,448,666.00**

Фондација за решавање стамб потреба младих науч рад Универзитета у Београду 25,000,000.00

стипендије студената 3,794,000.00

654,666.00

IV ЗАКОНОДАВНА АКТИВНОСТ

Полазећи од реформског програма Владе Републике Србије за спровођење економских и укупних друштвених реформи у процесу транзиције и интеграције наше државе у савремене европске и светске привредне, научне и културне процесе и токове Министарство за науку, технологију и развој је децембра 2002. године припремило документ "Политика научно-технолошког развоја Републике Србије". Овим документом су дефинисани циљеви и мисија научних и технолошких истраживања у наредном периоду, утврђени су основни елементи нове политике и приоритетни задаци Министарства у реализацији те Политике.

У циљу реализације Политике научног и технолошког развоја Републике Србије, ради стварања и обезбеђивања правног оквира и амбијента, активности Министарства су у протеклом периоду (2003. г.), одвијале су се у припреми одговарајућих системских закона, и то:

- Закона о научноистраживачкој делатности,
- Закона о националном иновационом систему,
- Закона о Агенцији за научноистраживачку и образовну рачунарску мрежу Србије,
- Закона о мерама нуклеарној сигурности.

Заједнички циљ ових законских пројеката је да се изврши реформа постојећег научноистраживачког система, обезбеде инструменти и механизми за ефикаснији научноистраживачки и развојни рад, изврши усаглашавање и хармонизација са европским стандардима и мерилима у овој области, спроведе трансформација постојећих научноистраживачких организација, укључујући и приватизацију и изградњу мрежа ефикасних научноистраживачких, образовних и развојних организација у Србији. Развој и изградња Националног научноистраживачког система, стварање иновативног друштва у коме је знање основни фактор развоја је дугорочни циљ, чија реализација је детерминисана законским оквирима, али и другим мерама и инструментима економске, научне, образовне и тржишно- развојне политике.

ЗАКОН О НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

Полазна основа за израду текста Нацрта наведеног закона је документ "Концепција Закона о научноистраживачкој делатности" који је припремило Министарство у првој половини 2003.године. Концепција Закона о научноистраживачкој делатности је била предмет широке јавне научне и стручне расправе на институтима, универзитетима у Србији, Српској академији наука и уметности, Привредној комори Србији и другим научноистраживачким, образовним и привредним организацијама. Расправу је организовало Министарство у мају и јуну 2003. године. У расправи, Концепција је добила широку подршку научне и стручне јавности као добра полазна основа за израду Закона о научноистраживачкој делатности, а изнети су и конструктивни предлози и сугестије као будуће смернице за израду текста Закона.

У складу са Концепцијом, као и предлозима и сугестијама из јавне расправе припремљен је текст Нацрта закона о научноистраживачкој делатности.

Основна карактеристика овог закона је да је то системски закон о научноистраживачком и развојном раду који на новим, савременим основама дефинише и успоставља нови Национални научноистраживачки систем.

Нацртом закона дефинисани су:

- начела и циљеви научноистраживачке делатности;
- програмирање, планирање и управљање системом научноистраживачке делатности (Стратегија научних и развојних истраживања, Меморандум о финансирању научноистраживачке делатности, Национални савет за научну и технолошку политику, Међународни савет за научну и технолошку политику, Савет за науку, Одбор за оцењивање истраживачког рада и акредитацију научноистраживачких организација, матични научни одбори и др.);
- Национални научноистраживачки систем кога чине:
 - 1) Институције од националног значаја (САНУ, Матица српска, Астрономска опсерваторија)
 - 2) Високошколске установе (универзитети и факултети),
 - 3) Националне научне организације (Национални институт, Национални центар и Национална лабораторија),
 - 4) Истраживачко-развојне организације (истраживачко-развојни институт и истраживачко-развојни центар),
 - 5) Организације за трансфер знања и повезивање,
 - 6) Организације за обезбеђивање научноистраживачке инфраструктуре,
 - 7) Организације корисници резултата истраживања и нових технологија.
- Услови за обављање научноистраживачке делатности и органи научноистраживачких организација,
- Истраживачи (дефинисање појма истраживача, врсте научних и истраживачких звања, процедура избора у научна звања, реизбор, заснивање и престанак радног односа истраживача и сл.)
- Истраживачки пројекти и руковођење пројектима,
- Финансирање научноистраживачке делатности (пројектно, институционално, суфинансирање, финансирање пројеката регионалног развоја, финансирање остварених резултата и сл.),
- Научно-истраживачки припоритети и програми подршке и
- Трансформација и приватизација института.

Циљеви Закона о научноистраживачкој делатности су:

- развијање науке и научног знања и повећање друштвене важности и ефикасности науке, повећање ефективности науке и допринос науке друштвеном и привредном развоју,
- унапређење научноистраживачког и развојног система у циљу убрзаног друштвеног и привредног развоја Србије, испољеног у међународној конкурентности њене привреде и значајном повећању бруто друштвеног производа,
- стицање нових знања, чијом се применом доприноси општем друштвеном развоју,
- успостављање научне инфраструктуре усклађивањем система високог образовања и научноистраживачке делатности,

- унапређење услова за стручно и независно усмеравање, вредновање и праћење научноистраживачке делатности,
- развијање људских потенцијала и истраживачког стваралаштва,
- стимулисање међународне и интердисциплинарне научне сарадње, ради укључивања у Европски истраживачки простор,
- опште побољшање квалитета живота.

ЗАКОН О АГЕНЦИЈИ ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКУ И ОБРАЗОВНУ РАЧУНАРСКУ МРЕЖУ СРБИЈЕ

Министарство је току 2002. и у првој половини 2003. године припремило текст Нацрта закона о Агенцији за научноистраживачку и образовну рачунарску мрежу Србије. У току припреме текста Нацрта наведеног закона остварена је сарадња са надлежним министарствима и универзитетима и постигнут општи консенсус о потреби доношења овог закона, а дата су и позитивна мишљења о самом тексту Нацрта закона.

Влада Републике Србије је септембра 2003. године разматрала и усвојила Предлог закона о Агенцији за научноистраживачку и образовну рачунарску мрежу Србије. Предлог закона достављен је Народној скупштини Републике Србије на разматрање и усвајање.

Закон о Агенцији за научноистраживачку и образовну мрежу Србије представља правни оквир за обезбеђење научноистраживачке инфраструктуре у области информационих и комуникационих технологија.

Циљ доношења овог закона је: успостављање и функционисање јединствене научноистраживачке и образовне рачунарске мреже на нивоу Републике на бази изградње, развоја и одржавања информатичке и Интернет инфраструктуре којом се обезбеђује образовним и научноистраживачким институцијама међусобно повезивање, приступ и коришћење Интернета у земљи, као и успостављање веза са европским мрежама тог типа.

Законом се регулише оснивање посебног правног субјекта - Агенције која ће координирати и управљати изградњом, развојем, одржавањем и коришћењем научноистраживачке и образовне рачунарске мреже Србије.

Корисници научноистраживачке и образовне рачунарске мреже Србије су научноистраживачке и образовне организације у Србији (Српска академија наука и уметности, Матица српска, универзитети и факултети, институти и истраживачко-развојне јединице, више, средње и основне школе, библиотеке), као и друга правна и физичка лица. Приступ и коришћење научноистраживачке и образовне рачунарске мреже, партиципација корисника у трошковима услуга, као и друга питања од значаја за пружање сервиса и повезивање корисника, регулишу се актом који доноси Управни одбор Агенције.

Средства за оснивање и рад Агенције обезбеђују у буџету Републике Србије, из донација, прилога и спонзорства домаћих и страних правних и физичких лица, средстава научноистраживачких организација и других извора.

Законом су утврђене делатности Агенције (пројектовање, развој, изградња, одржавање и унапређивање рачунарске и комуникационе инфраструктуре и сервиса који повезује научноистраживачке и образовне институције у Републици у јединствену рачунарску мрежу, повезивање и сарадња са националним научноистраживачким и образовним рачунарским мрежама у иностранству, координација рада мрежних чворишта и рачунарских центара у оквиру универзитета и института, компјутерске и сродне активности, изградња

база података, стручна помоћ и едукација корисника научноистраживачке и образовне рачунарске мреже, консалтинг и менаџмент послови и др.).

Законом је предвиђена и сарадња Агенције са другим националним и интернационалним научноистраживачким и образовним рачунарским мрежама у земљи, утврђени су органи Агенције (управни и надзорни одбор и директор), њихова надлежност, састав и начин избора. Поред органа управљања, Законом је регулисано и оснивање Стручног савета Агенције. Стручни савет је, сходно члану 11. Закона, саветодавно и консултативно тело које разматра питања од интереса за развој и унапређење рада научноистраживачке и образовне рачунарске мреже Србије и предлаже повезивање и сарадњу са другим националним мрежама тог типа.

ЗАКОН О МЕРАМА НУКЛЕАРНЕ СИГУРНОСТИ

После усвајања Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора и усвајања Закона о спровођењу Уставне повеље дошло је до преузимања послова из надлежности савезних органа и организација на републичке органе и организације.

Министарство за науку, технологију и развој, сходно Уставној повељи и Закону о министарствима ("Службени гласник РС", број 35/2003) преузело је послове који се односе на "истраживање у области нуклеарне енергије; сигурност нуклеарних објеката, производњу и одлагање радиоактивног материјала, осим у нуклеарним енергетским постројењима". Послови у овој области су се обављали на савезном нивоу, а заштита од јонизујућих зрачења и нуклеарна сигурност су били регулисани јединственим савезним Законом о заштити од јонизујућих зрачења.

Имајући у виду преузете послове у области нуклеарне сигурности, као и препоруке Међународне агенције за атомску енергију у Бечу, Министарство је отпочело израду Закона о мерама нуклеарној сигурности. Закон је припремљен у радној верзији. У изради Закона учествују еминентни стручњаци и експерти у овој области.

Циљ доношења овог Закона је да се законским инструментима обезбеди сигурна и безбедна употреба свих нуклеарних материјала и свих нуклеарних активности на територији Србије, а у складу са међународним стандардима и обавезама у области нуклеарне сигурности. Законом који је у припреми прописаће се: мере сигурности при коришћењу, одлагању и транспорту радиоактивног материјала; образоваће се Регулаторно тело за издавање и суспендовање лиценци по питању свих нуклеарних активности које се предузимају на националној територији и другим надлежностима у складу са светским стандардима у овој области; међународна сарадња, одговорност за нуклеарне штете, инспекцијски надзор и друга питања од значаја за примену нуклеарне енергије у мирољубиве сврхе.

ОСТАЛЕ НОРМАТИВНО-ПРАВНЕ АКТИВНОСТИ

Поред активности на припреми и доношењу наведених системских закона у циљу трансформације укупног научноистраживачког система, у току 2003. године Министарство је нормативну и управно-правну активност усмерило на спровођење важећег Закона о научноистраживачкој делатности и на основу њега, припреми и доношењу подзаконских и других пратећих правних аката.

У протеклом периоду, у оквиру нормативно-правне делатности, активности Министарства одвијале су се на изради правних аката и докумената који су, као правна подлога, пратиле реализацију програма од општег и националног интереса. Припремљени су бројни модели уговора о реализацији пројеката у оквиру Програма основних истраживања, Програма технолошког развоја, као и Националних програма енергетске ефикасности и биотехнологије. Закључењем ових уговора отпочео је нови циклус истраживања у науци и технолошком развоју, а сагласно томе, и нови модел финансирања научноистраживачких организација и истраживача. Припремљени су и бројни модели уговора о финансирању куповине рачунарске и лабораторијске опреме, а у оквиру реализације Програма обезбеђивања и одржавања опреме и простора за научноистраживачки рад.

Када је реч о новим иницијалним пројектима, истичемо да је припремљен текст Одлуке о оснивању предузећа за инфраструктуру Интернета Србије "INTERCOM".

У складу са Законом о изменама и допунама Закона о порезу на промет, припремљен је и Правилник, којим се о дефинише шта је то рачунар, рачунарска опрема и софтвер у циљу ослобађања плаћања пореза на промет.

У домену примене одредаба Закона о научноистраживачкој делатности, активности су се одвијале у доношењу правних аката и спровођењу процедуре за именовање и разрешење чланова управних одбора института чији је оснивач Република, затим у спровођењу процедуре и давању мишљења у вези избора директора ових института.

Поред ових главних активности, ту су и друге бројне активности у вези давања правних мишљења на законске пројекте према Влади и ресорним министарствима, према НИО и другим институцијама, затим ту је и учешће у раду бројних радних група и комисија Министарства у вези решавања статуса института, а посебно у домену програмске, организационе и својинске трансформације института. Припремљене су и бројне одлуке, решења, извештаји, информације, споразуми са међународним институцијама, протоколи о сарадњи и друга акта из делокруга надлежности Министарства.

V ЈАВНОСТ У РАДУ

Министарство о свом раду обавештава јавност преко свог Web сајта на коме се налазе сва документа и информације од јавног интереса. Поред тога, сви јавни позиви за пријаву нових пројеката, за стипендирање студената, за набавку опреме и др. били су објављивани у дневном листу "Политика". Министар је учествовао у више телевизијских и радио емисија у којима је говорио о политици и активности Министарства. Објављено је више интервјуа са министром у јавним гласилима у којима је говорено о активност Министарства. Такође, министар је посетио већи број института и факултета у Србији. Министарство је организовало и више семинара у којима је упознавало јавност о појединим активностима Министарства.

У Београду, 15.1.2004.

МИНИСТАР

Проф. Др. Драган Домазет